

Anonymizovaná verze

Překlad

C-497/22 – 1

Věc C-497/22

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

22. července 2022

Předkládající soud:

Landgericht Düsseldorf (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

8. července 2022

Žalobkyně a navrhovatelka v odvolacím řízení:

EM

Žalovaná a odpůrkyně v odvolacím řízení:

Roompot Service B.V.

[omissis]

Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu)

Usnesení

Ve věci

EM [omissis]

žalobkyně a navrhovatelky v odvolacím řízení,

[omissis]

proti

Roompot Service B. V., [omissis] Goes, Nizozemsko,

žalované a odpůrkyni v odvolacím řízení,

[omissis]

rozhodl 22. občanskoprávní senát Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu)

[omissis]

takto:

Řízení se přerušuje.

Soudnímu dvoru Evropské unie se na základě čl. 267 odst. 1 písm. b), odst. 3 SFEU předkládají následující otázky týkající se výkladu unijního práva:

Musí být čl. 24 bod 1 první věta nařízení (EU) č. 1215/2012 vykládána v tom smyslu, že pro smlouvu mezi soukromou osobou a pronajímatelem rekreačních objektů jako podnikatelem o krátkodobém přenechání k užívání bungalovu v rekreačním parku provozovaném pronajímatelem, která kromě čistého přenechání k užívání zahrnuje další služby, jako je závěrečný úklid a poskytnutí ložního prádla, platí výlučná příslušnost soudů státu, na jehož území se pronajatá věc nachází, nezávisle na skutečnosti, zda je rekreační bungalov ve vlastnictví pronajímatele či třetí osoby?

Odůvodnění:

I.

Žalobkyně EM žijící v Německu objednala na německé jazykové verzi internetové stránky www.roompot.de provozované žalovanou, která je nizozemským podnikatelem pronajímajícím rekreační objekty, na dobu od 31. prosince 2020 do 4. ledna 2021 pro devítičlennou skupinu svých přátel bungalov pro 10 osob, včetně ložního prádla a závěrečného úklidu, v parku „Waterpark Zwartkruis“ v Noardburgumu v Nizozemsku za cenu pronájmu v celkové výši 1 902,80 eur, přičemž potvrzení rezervace obdržela dne 23. června 202[0] [omissis]. Osoby ve skupině pochází z více než dvou různých domácností.

Waterpark Zwartkruis je vodní park s rekreačními objekty přímo u jezera a samostatnými moly pro lodě u jednotlivých objektů. Za příplatek si lze zapůjčit lodě a kánoe.

Žalobkyně zaplatila celou částku nájemného.

Je nesporné, že žalovaná e-mailem sdělila žalobkyni na její dotaz před příjezdem, že Waterpark Zwartkruis je i přes pandemii onemocnění COVID-19 v

rezervované době od 31. prosince 2020 do 4. ledna 2021 otevřený. Sdělila rovněž, že na základě nizozemských zákonů na ochranu před infekcemi je ovšem pouze dovoleno, aby žalobkyně byla ubytována společně jen se svou rodinou a maximálně dvěma osobami z jiné domácnosti. Žalobkyni rovněž nabídla možnost změnit rezervaci pobytu na pozdější dobu.

Žalobkyně pobyt nenastoupila a nabídku na změnu rezervace nevyužila. Dne 7. ledna 2021 vrátila žalovaná žalobkyni část platby ve výši 300,00 eur.

Dotčenou žalobou se žalobkyně domáhá vrácení celé ceny nájemného ve výši 1 602,80 eur plus úroků a nákladů.

Žalovaná zpochybňuje mezinárodní příslušnost německých soudů.

Amtsgericht Neuss (Okresní soud v Neuss) žalobu zamítl pro její neopodstatněnost rozsudkem vyhlášeným dne 1. října 2021 [omissis].

Proti tomuto zamítavému rozsudku podala žalobkyně ve stanovené lhůtě formálně správné odvolání, jímž trvá na svém žalobním návrhu podaném v prvním stupni.

Žalovaná obhajuje rozsudek vydaný v prvním stupni.

II.

Úspěch odvolání žalované závisí v rozhodující míře na výše uvedené otázce.

Konkrétně:

Žaloba by byla již nepřijatelná a bylo ji proto nutno odmítnout, pokud by v projednávané věci nebyly mezinárodně příslušné německé soudy podle nařízení (EU) 1215/2012 (tzv. nařízení Brusel Ia).

Není jisté, zda v projednávané věci mají výlučnou mezinárodní příslušnost soudy místa pronajaté věci podle čl. 24 bodu 1 první věty nařízení Brusel Ia v Nizozemsku. Podle tohoto ustanovení mají pro řízení, jejichž předmětem jsou věcná práva k nemovitostem a nájem nemovitostí, výlučnou příslušnost soudy členského státu, v němž se nemovitost nachází.

1.

Pokud jde o smlouvy na rekreační ubytování, existují dosud tři relevantní rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie týkající se téměř doslovně shodného předchozího ustanovení čl. 16 bodu 1 Úmluvy o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Bruselská úmluva).

a.

Ve svém rozhodnutí ze dne 15. ledna 1985 ve věci 241/83, Roesler v. Rottwinkel, Soudní dvůr předně konstatoval, že důvodem pro přiznání výlučné příslušnosti

soudu smluvního státu, na jehož území se nemovitost nachází, podle čl. 24 bodu 1 první věty nařízení Brusel Ia je zaprvé spatřován v tom, že soud státu, kde se nachází nemovitost, má vzhledem ke své blízkosti nejlepší postavení pro uspokojivé zjištění skutkových okolností formou dodatečných ověření, šetření a vyžádání si znaleckých posudků, a za druhé je důvodem úzké propojení nájmu a pachtu s první úpravou vlastnictví nemovitostí a obecně platnými předpisy, které upravují jeho používání, jako jsou například ustanovení o kontrole výše nájmu a pachtu a o ochraně nájemců [omissis]. Z tohoto důvodu platí výlučná příslušnost soudů pro všechny smlouvy o nájmu nebo pachtu nemovitostí bez ohledu na jejich specifické znaky a to rovněž pro krátkodobé smlouvy a pro smlouvy, které se týkají pouze přenechání rekreačního objektu k užívání [omissis]. Soudní dvůr Evropské unie dále konstatoval, že všechny spory týkající se existence nebo výkladu nájemních smluv, jejich trvání, vrácení pronajaté věci do držení pronajímateli, náhrady za škody způsobené nájemcem nebo inkasování nájemného a poplatků, které musí zaplatit nájemce, jako jsou poplatky za spotřebu vody, plynu a elektřiny, mají spadat do výlučné příslušnosti soudů státu, na jehož území se nemovitost nachází. Spory, které se týkají povinností pronajímatele a nájemce vyplývajících z nájemní smlouvy, tak spadají do této výlučné příslušnosti. Naproti tomu spory, které se používání pronajaté věci týkají pouze nepřímo, například spory týkající se ztráty radosti z dovolené a cestovních výdajů, nemají spadat do výlučné příslušnosti podle tohoto článku [omissis].

b.

Ve svém pozdějším rozhodnutí ze dne 26. února 1992, C-280/90, Hacker v. Euro-Relais GmbH, Soudní dvůr rozhodnutí ze dne 15. ledna 1985, 241/83 Roesler v. Rottwinkel, [omissis] částečně relativizoval. Rozhodl, že výlučná příslušnost soudu místa, kde se věc nachází, neplatí u nájemních a pachtovních smluv v případech, že hlavní předmět smlouvy je jiné povahy. Krom toho má skutečnost, že v zájmu řádné soudní ochrany je poskytnuta výlučná příslušnost soudům jednoho smluvního státu, za následek, že smluvní strany jsou zbaveny možnosti volby příslušného soudu, kterou jinak mají, a v některých případech musí být žalovány u soudu, který pro žádnou z nich není soudem jejich bydliště. Tato úvaha vede k tomu, aby výklad ustanovení čl. 24 bodu 1 první věty nařízení Brusel Ia nebyl širší, než je v souladu s jeho cílem nezbytné [omissis]. Smlouva mezi poskytovatelem souborných služeb pro cesty jako podnikatelem a jeho zákazníkem, která se uzavírá na místě, v němž mají své sídlo resp. bydliště, s sebou nezávisle na svém názvu, byť v ní sjednané plnění spočívá v přenechání rekreačního objektu k užívání na krátkou dobu, přináší další služby, jako například informace a poradenství, kdy poskytovatel souborných služeb pro cesty předkládá zákazníkovi řadu nabídek na rekreaci, dále rezervaci ubytování na období zvolené zákazníkem, rezervaci míst na přepravu, přijetí na místě a případně pojištění pro případ storna. Takto kombinovaná smlouva, na jejímž základě je za celkovou cenu zaplacenou zákazníkem poskytován soubor služeb, nespadá do oblasti, v níž má zásada výlučné příslušnosti stanovená v čl. 24 bodu 1 první věty nařízení Brusel Ia své opodstatnění, a není skutečnou nájemní nebo pachtovní smlouvou ve smyslu tohoto ustanovení. Z tohoto důvodu se čl. 24 bod 1

první věta nařízení Brusel Ia nepoužije na smlouvu uzavřenou ve smluvním státě, kterou se poskytovatel souborných služeb pro cesty jako podnikatel se sídlem v tomto státě zavazuje vůči zákazníkovi s bydlištěm ve stejném státě, že mu na dobu několika týdnů přenechá rekreační objekt, které se nachází v jiném smluvním státě a není jeho vlastnictvím, a že provede rezervaci cesty.

c.

Tyto (upravené) zásady pak Soudní dvůr ve svém rozhodnutí ze dne 27. ledna 2000 ve věci C-8/98, Dansommer A.S. v. Götz, týkající se žaloby pronajímatele proti nájemci dále upřesnil.

Soudní dvůr rozhodl, že judikatura ze dne 26. února 1992, C-280/90 Hacker v. Euro-Relais GmbH [*omissis*] není v tomto případě relevantní. Smlouva, o níž se v této věci jednalo, byla uzavřena mezi poskytovatelem souborných služeb pro cesty jako podnikatelem a jeho zákazníkem v místě, kde měli své sídlo resp. bydliště; i když v ní sjednané plnění spočívalo v přenechání rekreačního objektu do užívání na krátkou dobu, přesto byla spojena s dalšími službami, jako jsou například informace a poradenství, kdy poskytovatel souborných služeb pro cesty předkládá zákazníkovi řadu nabídek na rekreaci, dále rezervace objektu na období zvolené zákazníkem, rezervace míst na přepravu, přijetí na místě a případně pojištění pro případ storna. Skutkový stav sporu v původním řízení se však od skutkového stavu ve věci Hacker liší. Smlouva, o níž se jedná v projednávané věci, se totiž týká výlučně pronájmu nemovitosti. Ujednání o pojištění pro případ odstoupení od smlouvy obsažené v obecných podmínkách této smlouvy představuje pouze vedlejší ustanovení, které se netýká kvalifikace smlouvy jako smlouvy o nájmu nemovitosti, jehož je toto ujednání součástí, zvláště kdy toto ujednání není předmětem sporu projednávaného u předkládajícího soudu. Totéž platí pro zajištění vrácení ceny zájezdu zaplaceného zákazníkem předem v případě platební neschopnosti poskytovatele souborných služeb pro cesty, které stanoví německé právo. Článek 24 bod 1 první věta nařízení Brusel Ia konečně není nepoužitelný již proto, že v projednávané věci proti sobě nestojí přímo vlastník a nájemce movité věci; žalobkyně totiž žalovala nájemce z postoupeného práva vlastníka nemovitosti, která je předmětem nájemní smlouvy uzavřené mezi ní a žalovaným. V tomto smyslu nepostačuje konstatování, že postoupením zaujímá jedna osoba místo druhé osoby, aby vykonávala práva této osobě příslušející; proto žalobkyně v původním řízení nejedná jako poskytovatel souborných služeb pro cesty, nýbrž tak, jako by sama byla vlastníkem dotčené nemovitosti [*omissis*].

2.

Německý Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, dále jen „BGH“) vydal na základě této judikatury Soudního dvora Evropské unie dva rozsudky týkající se mezinárodní příslušnosti u smluv na rekreační objekty k téměř doslovně stejnému předchozímu ustanovení čl. 22 bodu 1 nařízení Brusel I.

Podle judikatury BGH má být pro použití čl. 24 bodu 1 první věty nařízení Brusel Ia rozhodující, zda smluvní partner sám jako poskytovatel souborných služeb pro cesty dluží poskytnutí rekreačního objektu nacházejícího se ve vlastnictví třetí osoby (pak se nejedná o případ čl. 24 bodu 1 první věty nařízení Brusel Ia) nebo pouze zprostředkovává nájemní smlouvy s vlastníkem (pak má být čl. 24 bod 1 první věta nařízení Brusel Ia relevantní). Není přitom relevantní, zda je povinnost pronajímatele poskytnout další vedlejší plnění (např. závěrečný úklid) sjednaná mezi smluvními stranami kromě přenechání k užívání srovnatelná s dalšími plněními, které Soudní dvůr uvedl pro příklad ve svém rozhodnutí ze dne 26. února 1992, C-280/90, ve věci Hacker v. Euro Relais-GmbH. Soudní dvůr totiž ve výše uvedeném rozhodnutí nevycházel z „dalších plnění jako takových“, nýbrž z toho, zda smlouva, i když se týká pouze dočasného přenechání rekreačního objektu a tedy jedné jediné cestovní služby, „s sebou obvykle přináší“ další (vedlejší) služby, jako jsou služby tam uvedené. Nic jiného nevyplývá ani z rozsudku Soudního dvora ze dne 27. ledna 2000 ve věci C-8/98, Dansommer A.S. v. Götz. Soudní dvůr v této věci neustoupil z uvedené judikatury ve věci Hacker v. Euro Relais-GmbH, ani ji byl jen nerelativizoval, nýbrž uvedl, že skutkový stav věci v původním řízení se lišil od skutkového stavu ve věci C-280/90, Hacker v. Euro Relais-GmbH. Předmětem věci v původním řízení, která byla základem věci C-8/98, Dansommer AS v. Götz, byly podle něj nároky vlastníka rekreačního objektu vůči nájemci. Žalující poskytovatel souborných služeb pro cesty jako podnikatel vystupoval ve smlouvě uzavřené v této věci pouze jako zprostředkoval a uplatňoval nároky vlastníka z postoupeného práva. Soudní dvůr ve věci C-8/98, Dansommer AS v. Götz výslovně zdůraznil, že žalobkyně v původním řízení nejednala jako podnikající poskytovatel souborných služeb pro cesty, nýbrž tak, jako by sama byla vlastníkem dotčené nemovitosti. Z výkladu Soudního dvora ve věci C-8/98, Dansommer AS v. Götz, proto vyplývá, že pro žalobu podanou postupníkem na základě postoupeného práva vlastníka proti nájemci rekreačního objektu může být dána výlučná příslušnost soudů státu, na jehož území se nemovitost nachází. Pro spor týkající se nároků nájemce vůči poskytovateli souborných služeb pro cesty jako podnikateli, který se sám zavázal k přenechání rekreačního objektu patřícího třetí osobě, tak z rozsudku Soudního dvora ve věci C-8/98, Dansommer AS v. Götz nevyplývá výlučná příslušnost soudů státu, na jehož území se nemovitost nachází [*omissis*].

3.

Podle výše uvedené judikatury Soudního dvora spadají smlouvy o pronájmu rekreačních objektů v zahraničí v zásadě do výlučné příslušnosti soudů státu, v němž se nemovitost nachází, podle čl. 24 bodu 1 první věty nařízení Brusel Ia. Výjimka existuje pouze tehdy, pokud je smlouva, o níž se jedná v projednávané věci, kombinovanou smlouvou ve smyslu judikatury Soudního dvora, na jejímž základě musí být za celkovou cenu zaplacenou zákazníkem poskytnut soubor služeb. Mezi další plnění, kromě přenechání rekreačního objektu k užívání na krátkou dobu, které smlouvě jako celku propůjčují jiný charakter, než je čistě nájemní smlouva, mohou podle Soudního dvora patřit: informace a poradenství, kdy poskytovatel souborných služeb pro cesty předkládá zákazníkovi řadu

nabídek na rekreaci, dále rezervace objektu na období zvolené zákazníkem, rezervace míst na přepravu, přijetí na místě a případně pojištění pro případ storna. Pouze dodatečné uzavření pojištění pro případ storna a platební neschopnosti ovšem nájemní smlouvě nepropůjčují povahu smlouvy o souboru služeb.

Jako další služby zde přichází do úvahy: nabídka různých bungalovů s různým vybavením na internetové stránce žalované („informace a poradenství“), rezervace objednaného bungalovu pro žalobkyni, přijetí na místě a předání klíčů, poskytnutí ložního prádla a provedení závěrečného úklidu. Prvky služeb musí mít – tak senát chápe judikaturu Soudního dvora – v celkovém souhrnu dostatečnou váhu, aby smlouva nabyla jiné povahy. Podle názoru zčásti zastávaného v německé právní literatuře nemají mít podřízené vedlejší služby, jako je údržba objektu resp. jeho úklid, výměna prádla nebo péče na místě, dostatečnou váhu [omissis]. Není jisté, zda výše uvedené okolnosti odůvodňující domněnku kombinované smlouvy podle judikatury Soudního dvora.

BGH naproti tomu chápe výše uvedenou judikaturu Soudního dvora v tom smyslu, že je nutné vymezit, zda pronajímatel rekreačního objektu jako podnikající poskytovatel souborných služeb pro cesty sám slibuje přenechání rekreačního objektu ve vlastnictví třetí osoby nebo takovouto smlouvu s vlastníkem pouze zprostředkuje. Váha dalších plnění konkrétně sjednaných mimo přenechání k užívání přitom nemá být relevantní. Podle judikatury Soudního dvora ve věci 241/83, Hacker v. Euro-Relais GmbH totiž postačuje, že takováto smlouva mezi poskytovatelem souborných služeb pro cesty jako podnikatelem a soukromou osobou typicky zahrnuje další služby, byť v konkrétním případě žádné další služby sjednány nebyly [omissis].

Zdá se být nejisté, zda je výše uvedená judikatura BGH slučitelná s judikaturou Soudního dvora. Pro posouzení oblasti působnosti čl. 24 bodu 1 první věty nařízení Brusel Ia je podle judikatury Soudního dvora rozhodující vymezení čistě nájemních a kombinovaných smluv a nikoliv, zda smluvní partner jako podnikající poskytovatel souborných služeb pro cesty sám slibuje přenechání rekreačního objektu do užívání nebo pouze zprostředkuje smlouvu o přenechání do užívání s vlastníkem nemovitosti [omissis]. Na rozdíl od názoru BGH rovněž není relevantní, zda se jedná o řízení pronajímatele proti nájemci či obráceně nebo zda pronajímatel vystupuje jako podnikající poskytovatel souborných služeb pro cesty [omissis]. Stejně tak nerelevantní by mohlo být, zda je pronajímatel sám vlastníkem nemovitosti nebo je jím třetí osoba. Podle znění čl. 24 bodu 1 první věty nařízení Brusel Ia to všechno zjevně nehraje roli.

Vzhledem k tomu, že podle všeho Soudní dvůr Evropské unie o této otázce dosud nerozhodl, je nutno mu ji předložit prostřednictvím žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

III.

[omissis]